

# **Nghị luận xã hội về hình ảnh: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp - Văn mẫu lớp 12**

**Author :** Nguyễn Tuyến

## **Nghị luận xã hội về hình ảnh: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp - Bài số 1**

Những khi gặp khó khăn, thử thách trong cuộc sống, tôi thường nhớ đến câu nói: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp để nhắc mình cố gắng.

Cuộc sống đôi khi thật diệu kì. Và sức sống của con người, của thiên nhiên thật mãnh liệt. Bạn có nghĩ vậy không? Vùng sỏi đá là nơi nghèo chất dinh dưỡng, nhiều sỏi đá, là nơi các loài cây khó có thể vươn mầm và phát triển. Xa hơn đó là vấn đề môi trường sống khó khăn, khắc nghiệt, con người khó có thể lớn lên và trưởng thành. Còn hình ảnh cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp để chỉ sức sống, khát vọng sống, sống một cách có ý nghĩa: giữa vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại yếu ớt không những cố gắng gìn giữ sự sống mà còn biết trở hoa, điểm tô cho cuộc đời. Câu nói giàu hình ảnh mà hàm chứa ý nghĩa sâu xa, gửi gắm một quan niệm nhân sinh tích cực: Trong cuộc sống, con người cần phải có niềm tin, nghị lực sống để vượt qua những khó khăn thử thách, như thế cuộc sống của con người mới thực sự có ý nghĩa. Nếu không có nghị lực, không có ý chí thì cuộc sống con người sẽ không còn ý nghĩa. Vì cuộc sống không phải lúc nào con người cũng gặp được nhưng may mắn mà đôi khi cũng nếm trải những cay đắng, khổ đau, con người cần phải có ý chí để vượt qua. Thậm chí có những lúc bế tắc, tưởng không còn lối thoát thì tình yêu, niềm tin vào cuộc sống sẽ giúp ta vượt qua tất cả. Và sau những thời điểm khó khăn ấy, con người tự thấy mình trưởng thành, chững chạc và bản lĩnh hơn. Ngược lại, khi con người đã không tự vượt qua được hoàn cảnh khó khăn của mình một lần thì lần sau cũng có thể không vượt qua và như vậy cuộc đời của con người đó là một hành trình thất bại. Nhà văn Nguyễn Khải đã từng nói rằng: Sự sống nảy sinh từ cái chết, hạnh phúc hiện hình trong những gian khổ hi sinh. Trong cuộc đời không có con đường cùng mà chỉ có những ranh giới. Điều cốt yếu là con người cần phải có sức mạnh để vượt qua những ranh giới ấy. Giữa thành công và thất bại đôi khi chỉ là những ranh giới mong manh. Ý chí, sự nỗ lực của bản thân sẽ giúp cho con người có sức mạnh vượt qua được những khó khăn, thử thách. Tôi còn nhớ mãi kỉ niệm hồi học lớp 9 bị điểm 2 môn Toán. Trong lòng tôi buồn nản vô cùng vì thực sự đề bài cô ra rất khó (lớp tôi ngày ấy là lớp chuyên Toán của trường). Khi về nhà tôi cất kĩ bài kiểm tra vào ngăn bàn nung nấu ý định lãng quên bài kiểm tra này với ý nghĩ: không bị điểm kém không phải là học sinh. Nhưng mỗi lần nằm ngủ hình ảnh điểm 2 lại day dứt tôi. Tôi quyết định mở lại bài kiểm tra, tìm hiểu cách làm của bài toán làm tôi mất ăn mất ngủ. Cuối cùng mấy ngày trôi qua, tôi cũng tìm ra cách giải và phương pháp làm những bài toán dạng này. Từ đấy tôi lại càng yêu

môn Toán, yêu các con số hơn. Cuối năm đó tôi đổ vào lớp chuyên Toán của tỉnh. Bạn thấy đấy chỉ có ý chí, niềm tin mới giúp ta chiến thắng được những khó khăn của cuộc sống. Thậm chí chính hoàn cảnh khó khăn càng tôi luyện thêm ý chí, nghị lực của con người. Tôi đã từng đọc Thời thơ ấu của M. Go-rơ-ki, đã từng rơi lệ trên nhiều trang giấy vì những cực khổ mà Go-rơ-ki chịu đựng trong suốt thời thơ ấu. Vậy mà trong lòng cậu bé Go-rơ-ki ngày ấy vẫn cháy lên khát vọng học tập (cậu đã từng mài đọc sách mà hỏng cả ấm nước của nhà chủ), cậu lao vào trường đại học cuộc đời vừa để kiếm sống vừa để tích lũy vốn sống cho mình. Và có ai ngờ, cậu bé Go-rơ-ki nghèo khổ ngày ấy sau này trở thành nhà văn vĩ đại của nước Nga, một con chim báo bão của thời đại cách mạng. Tôi đã từng đọc cả tập Nhật kí trong tù để càng ngưỡng mộ, khâm phục tinh thần của người tù Hồ Chí Minh. Có lẽ trong Nhật kí trong tù, tôi thích nhất là những câu thơ mở đầu của tập thơ:

Thân thể ở trong lao

Tinh thần ở ngoài lao

Muốn nên sự nghiệp lớn

Tinh thần càng phải cao.

Từ thực tế những năm tháng bôn ba đi tìm đường cứu nước những năm tháng hoạt động Cách mạng, Bác khẳng định:

Gạo đem vào giã bao đau đớn,

Gạo giã xong rồi trắng tựa bông.

Sống ở trên đời người cũng vậy,

Gian nan rèn luyện mới thành công. Trong cuộc sống có rất nhiều những tấm gương về nghị lực sống. Năm mười hai tuổi, tôi đã từng gặp thầy giáo Nguyễn Ngọc Kí. Ngày đấy con bé mười hai tuổi trong tôi vô cùng thán phục, ngạc nhiên khi một người liệt đôi tay như thầy lại có thể viết chữ đẹp, có thể làm thơ hay. Và tôi chợt nhận ra chính tình yêu cuộc sống, nghị lực phi thường đã giúp thầy vượt qua sự thiệt thòi, bất hạnh của bản thân để trở thành người có ích cho đời. Đến bây giờ tình cảm của tôi vẫn vẹn nguyên như thuở ấy đôi với thầy. Hay nghệ sĩ ghi ta Văn Vượng, người nghệ sĩ khiếm thị đã giành được nhiều giải thưởng âm nhạc ở trong nước cũng như quốc tế. Ông đã từng có những lúc đau khổ, bế tắc, nhưng nghị lực sống và tình yêu với âm nhạc đã giúp ông đến với mọi người và cả thế giới. Như vậy, bạn thấy không ý chí, nghị lực đôi khi còn giúp con người vượt qua được những rào cản tiềm ẩn trong chính bản thân mình để sống một cuộc sông thật ý nghĩa. Đường đời của mỗi con người đâu chỉ có những hoa hồng mà có rất nhiều chông gai. Con người cần rèn cho mình ý chí, nghị lực để vượt qua những khó khăn, thử thách. Nếu không có nghị lực, niềm tin bản thân mỗi chúng ta không thể làm được gì cho chính mình và xã hội. Trong hoàn cảnh khó khăn, chúng ta mới nhận ra được sức mạnh lớn lao tiềm ẩn trong con người mình. Mỗi lần ngắm nhìn cây hoa dại ven đường hay cây xương rồng nở hoa tôi cứ tự đặt câu hỏi: Không biết sức mạnh nào giúp cho những loài cây ấy có thể sinh sống và phát triển trong môi trường sống khắc nghiệt như

thế? Và mỗi con người hãy luôn tự rèn luyện cho mình bản lĩnh, nghị lực để chống chọi và vượt qua được những khó khăn, thử thách của bản thân, chiếm thắng số phận, đạt đến đỉnh cao của vinh quang. Gặt hái được những thành công từ khó khăn, gian lao con người mới thấy hết giá trị của nó và thêm yêu cuộc sống. Cũng có lúc bạn cố gắng hết mình mà vẫn không đạt được kết quả như mong muốn. Lúc ấy, bạn đừng nghĩ rằng mình thất bại mà thực sự bạn đã chiến thắng, chiến thắng bản thân - chiến thắng vinh quang nhất của đời người. Ai đó đã từng nói rằng: Người ta chỉ sống có một lần, phải sống sao cho ra sống. Hãy cố gắng để mỗi ngày của bạn đều là những ngày có ý nghĩa.

## **Nghị luận xã hội về hình ảnh: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp - Bài số 2**

Hình ảnh vùng sỏi đá khô cằn phải chăng chính là hoàn cảnh sống khắc nghiệt mỗi người chúng ta đã và đang đối diện còn những loài hoa dại nở những chùm hoa chính là những người vượt lên chính bản thân mình? Mà những loài hoa, tấm gương ấy đâu phải hiếm thấy. Ví như Nick Vujici, một nhà diễn thuyết, một người viết sách nổi tiếng. Anh là một người bị tật nguyên từ nhỏ, từ khi sinh ra, Nick đã không có cả tay lẫn chân và kịh ấy, bố mẹ anh đã gần như ngắt đi khi thấy hình hài của đứa con bé bỏng. Nhưng anh vẫn lớn lên và trưởng thành như bao đứa trẻ khác. Anh đã vượt qua số phận, không từ bỏ mà vượt lên, sống một cuộc sống tuyệt vời, truyền cảm hứng và thái độ sống tích cực cho hàng triệu thanh thiếu niên và giúp họ học có nghị lực để đạt được ước mơ của mình. Anh từng chia sẻ: “Khi còn là một cậu bé phải cố gắng thích nghi với những khuyết tật của mình, tôi đã thật sai lầm khi nghĩ rằng không ai trên đời này phải chịu đựng những nỗi đau như tôi và rằng những khó khăn của tôi khủng khiếp đến mức không thể vượt qua nổi. Tôi cứ nghĩ rằng sự khuyết thiếu tứ chi của tôi là bằng chứng cho thấy Đấng Sáng Tạo không yêu thương tôi và rằng cuộc đời tôi chẳng có mục đích gì hết. Tôi cũng cảm thấy rằng tôi không thể chia sẻ gánh nặng của mình – không thể chia sẻ ngay cả với những người luôn yêu thương và quan tâm đến tôi. Tôi đã lầm. Tôi không hề đơn độc trong khó khăn và đau đớn.

Quả thật trên đời này có nhiều người đã và đang phải đương đầu với những thách thức lớn hơn cả những gì mà tôi đã gặp. Tôi khiếm khuyết như bất cứ ai bạn sẽ gặp trong đời. Tôi cũng có những ngày vui vẻ, những ngày tồi tệ. Những thách thức nảy sinh trong cuộc sống đôi khi khiến tôi quy ngã. Tuy nhiên tôi biết rằng khi chúng ta đặt niềm tin vào hành động thì không gì có thể ngăn cản được chúng ta vươn tới một cuộc sống tốt đẹp.” Hay “Hiệp sĩ công nghệ thông tin” Nguyễn Công Hoàng phải sống trong hoàn cảnh nghiệt ngã: không thể tự mình di chuyển, khả năng ngôn ngữ hạn chế. Vậy mà người thanh niên đó đã sống bằng nghị lực, quyết tâm học tập và nghiên cứu phần mềm tin học. Cuối cùng anh đã thành công. Hay đơn giản như những tấm gương vượt khó ngay quanh ta, không ngại gian khổ bần hàn mà cố gắng học tốt, làm tròn trách nhiệm của một đứa con mà phấn đấu cho một tương lai tốt đẹp hơn báo hiếu cha mẹ...

muốn. Vì vậy, quan trọng là cách nhìn, thái độ sống của con người trước thực tế đó. Ta không nên đầu hàng hoàn cảnh, không buông xuôi phó thác cho số phận. Trong hoàn cảnh “khắc nghiệt”, vẫn có những con người đích thực vẫn vươn lên. Chính trong thách thức của hiện thực cuộc sống, nghị lực và sức sống của con người càng được bộc lộ rõ hơn bao giờ hết. Nhưng không phải chỉ những người sống trong những hoàn cảnh khắc nghiệt mới phải cố gắng. Mỗi chúng ta ai cũng phải tự đặt ra mục tiêu cho mình. Không nên khi không được gặp những thuận lợi trong cuộc sống, mà sống chán nản, buông xuôi và dẫn tới thất bại. Trường hợp này có thể cảm thông song không nên đồng tình vì tuy hoàn cảnh có vai trò quan trọng song những nỗ lực cố gắng của con người càng quan trọng hơn. Thử giả dụ rằng nếu Nick Vujici trưởng thành trong cái nhìn e dè của mọi người, thay vì vươn lên làm một cây hoa nở rộ mà héo úa vì môi trường khắc nghiệt thì cuộc sống của anh đâu có hạnh phúc, thành công như bây giờ? Một số khác tuy có điều kiện sống thuận lợi nhưng ỷ lại, không nỗ lực cố gắng, chỉ biết hưởng thụ, dẫn đến lãng phí thời gian, tiền bạc, tâm huyết, tình cảm của người thân. Sự lãng phí ấy là vô cùng đáng trách. Nên nhớ rằng tất cả những gì mình đang hưởng thụ, đang sống trong điều kiện tốt là do cha mẹ mang lại, chứ không phải của mình.

Và mỗi người chúng ta cũng nên đặt cho mình một mục tiêu, một ước mơ để mà cố gắng để rồi cống hiến, đóng góp cho đời.

“Một mùa xuân nho nhỏ  
Lặng lẽ dâng cho đời  
Dù là tuổi hai mươi  
Dù là khi tóc bạc...”  
(Mùa xuân nho nhỏ - Thanh Hải)

Con người thật bất hạnh khi gặp phải hoàn cảnh trở trêu trong cuộc sống, nhưng sẽ bất hạnh hơn nếu như chúng ta thôi không cố gắng. Cũng như cây hoa dại kia rễ của nó đã đâm sâu dưới đất sỏi đá khô cằn nhằm tìm nguồn nước dẫu ít ỏi để tiếp tục tồn tại mà nở những chùm hoa đẹp.

## **Nghị luận xã hội về hình ảnh: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp - Bài số 3**

Bạn sẽ nghĩ gì khi nhìn thấy giữa vùng sỏi đá khô cằn vẫn mọc lên cây hoa dại nở ra những chùm hoa rực rỡ? Hẳn sẽ không chỉ là sự trầm trồ thán phục, ngỡ ngàng, sửng sốt mà hình ảnh ấy còn gợi cho chúng ta nhiều điều về nghị lực trong cuộc sống của chính bản thân mình cũng như những người xung quanh.

Những cái đối lập đặt cạnh nhau thường làm tôn thêm dáng vẻ của nhau. Bức tranh vẽ sự bình yên vĩnh cửu không phải là bức tranh nơi đồng quê với những cánh đồng xanh mướt, cũng không phải là bức tranh của dòng sông đang êm ả trôi mà lại chính là giữa một thác nước hùng vĩ, nơi thác thoảng sau đó, chim mẹ đang mớm mồi cho đàn con bé bỏng. Bỏ mặc

tất cả những ồn ào bên ngoài của dòng thác, người ta lạc vào thế giới của một sự bình yên tuyệt đối. Chính bởi đặt trong sự đối lập, người họa sĩ đã giúp người đọc khám phá ra những vẻ đẹp mà trước đó không ai nghĩ tới.

Cũng giống như vậy, trước cảnh sỏi đá khô cằn, hình ảnh chùm hoa mọc lên, rục rờ và căng tràn nhựa sống để đưa người ta đến những ý nghĩ thánh thiện, sỏi đá tượng trưng cho những đường nét thô cứng, cho nét khô cằn trong tự nhiên. Nhắc đến nó người ta nhớ đến một môi trường sống khắc nghiệt, đầy khó khăn và thử thách. Còn những bông hoa của loài cây dại khẳng định cái đẹp, sức sống mãnh liệt của loài cây, vượt lên cái khô cằn sỏi đá để không chỉ tồn tại mà còn góp những bông hoa cho đời. Nếu không có một sức sống dẻo dai, mãnh liệt, không có sự chất bóp từng giọt nhựa sống của đất trời thì chắc hẳn loài hoa dại đã không thể tồn tại một cách có ý nghĩa được như thế. Hiện tượng của thiên nhiên tưởng chừng thoáng qua nhưng lại mang ý nghĩa biểu tượng sâu sắc.

Trong cuộc sống con người, “vùng sỏi đá khô cằn” làm người ta nghĩ đến một hoàn cảnh sống khắc nghiệt, nơi đó con người để tồn tại được sẽ phải cố gắng rất nhiều với nghị lực phi thường. Đó là hoàn cảnh sống bên ngoài. Nhưng càng có trường hợp cần phải hiểu đó là những khó khăn nằm trong chính bản thân mỗi người mà chỉ với sự nỗ lực của chính bản thân mình họ mới có thể vượt qua được.

Cây hoa dại nở ra những chùm hoa tuyệt đẹp giống như sự sống và cái đẹp vốn nảy sinh và tự khẳng định. Liên hệ ta thấy có sự tương đồng với những người tuy sống trong hoàn cảnh thử thách khắc nghiệt nhưng không hề nhụt ý chí vươn lên mà vẫn đầy bản lĩnh để khẳng định mình trong cuộc sống. Sự khẳng định ấy chứng minh một sức sống mãnh liệt, không chỉ dừng lại ở việc tồn tại mà còn là tồn tại có ý nghĩa, tồn tại để cống hiến. Giữa khó khăn gian khổ, cái đẹp vẫn nảy sinh và tài năng vẫn đơm hoa, kết trái. Nhắc đến điều này, người ta nhớ đến những tấm gương vượt khó trong cuộc sống. Không ít người đã làm cho chúng ta thán phục bởi nghị lực của chính bản thân họ.

Trong hoàn cảnh kinh tế gia đình khó khăn, hoặc bản thân có những khiếm khuyết, họ vẫn vượt lên tất cả để làm những việc có ích cho cuộc sống của chính mình cũng như những người khác, Thầy giáo Nguyễn Ngọc Kí là một tấm gương cho sự nỗ lực ấy. Đôi tay tật nguyền không thể làm nhụt đi lòng ham học và ý chí quyết tâm của thầy từ khi còn là một cậu bé. Ngày ngày, với đôi chân của mình, cậu bé đáng thương cần mẫn oằn mình trên chiếu học, những ngón chân không quen với công việc không thuộc về nó tê buốt. Chuột rút. Đau đớn. Sự ái ngại..., tất cả đều không làm Kí thôi cố gắng. Và cuối cùng thì mọi nỗ lực cũng được đền đáp xứng đáng. Nguyễn Ngọc Kí không chỉ viết thành thạo mà còn có thể làm được mọi thứ bằng đôi bàn chân khéo léo. Rồi trở thành người thầy được kính trọng và tin yêu. Giữa khó khăn gian khổ, thầy vẫn nêu cao tinh thần vượt lên chính mình, là bông hoa đẹp, tỏa ra hương thơm làm say đắm lòng người.

Nói đến cái đẹp vượt lên trên hoàn cảnh bên ngoài khắc nghiệt có lẽ không gì hơn là việc nói về những người lính Việt Nam anh dũng trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mĩ.

Là gương kẻ cổ, súng kẻ vai  
Là thân sống chỉ coi còn một nửa.

“Tù đày”, “gương kẻ cổ, súng kẻ vai”, sự sống mong manh luôn là những điều thử thách có thể xảy ra bất cứ lúc nào với người cách mạng. Sự thật tàn khốc của cuộc kháng chiến không làm nhụt ý chí, người cách mạng vẫn vượt qua tất cả để chiến đấu và chiến thắng, Hơn thế nữa, khó khăn gian khổ còn được biến thành môi trường để rèn luyện mình. Trong gian khổ nổi lên những hình tượng thật đẹp:

Không có kính ừ thì xe không có kính.  
Bom giạt bom rung, kính vỡ mất rồi  
Ung dung buồng lái ta ngồi  
Nhìn đất, nhìn trời, nhìn thẳng  
Bạn bè gặp nhau chiêm diếu thuốc  
Nhìn nhau mặt lấm cười ha ha

Bom đạn của chiến tranh chỉ làm cho người lính có thêm nghị lực. Tấm kính chắn xe bị vỡ có tác dụng tố cáo sự phá hoại tàn khốc của chiến tranh nhưng cũng có tác dụng to lớn để khắc họa vẻ đẹp của người chiến sĩ lái xe. Những tâm hồn yêu đời và dạt dào nhựa sống vẫn ngày ngày hát lên khúc quân hành hào hùng.

Đó còn là người lính cách mạng trong hoàn cảnh tù đày đói khổ, nhưng vẫn không để cho những cám dỗ vật chất mang tính bản năng khuất phục. Chỉ mấy con cá chuột nưa (Con cá chuột nưa – Tố Hữu) cứu mình ra khỏi cái đói giày vò nhưng người chiến sĩ đã phải đấu tranh tư tưởng quyết liệt để cuối cùng vẫn giữ được phẩm chất cách mạng kiên cường và tấm lòng trong sạch.

Hình ảnh cây hoa dại giữa sỏi đá khô cằn còn làm ta chợt nhớ đến cây đào Tô Hiệu giờ đây, mỗi mùa xuân về vẫn nở hoa trên mảnh đất Côn Đảo từng là nơi giam giữ tù chính trị năm xưa. Giữa cái tăm tối, ảm thấp của nhà tù, cây đào mọc lên hiên ngang, nở ra những bông hoa rực rỡ. Nó vượt lên trên, đối lập với hành hạ, với gông cùm, với sự tàn ác của con người. Nó cũng giống như sức mạnh quật cường không chỉ riêng của Tố Hữu mà còn là tất cả chiến sĩ được giam ở nhà tù Côn Đảo, là tất cả những người chiến sĩ Việt Nam bất khuất. Trong cảnh chiến tranh khắc nghiệt, họ xứng đáng là những bông hoa rực rỡ và lúc nào cũng ngát hương thơm.

Cuộc sống đầy rẫy những khó khăn. Nó đặt con người vào trong những hoàn cảnh, môi trường nhiều khi rất bất lợi. Mặc dù vậy, nếu như con người luôn biết vượt qua thì họ sẽ là người chiến thắng, cần phải biết khắc phục hoàn cảnh không chỉ để làm được những điều có ích cho bản thân mà còn làm nên những điều có ích cho những người xung quanh, cho toàn xã hội. Trên các phương tiện thông tin đại chúng ngày nay vẫn đưa tin về những tấm gương nông dân nghèo vượt lên trên hoàn cảnh, làm giàu bằng chính bàn tay, khối óc của mình; những học trò nghèo vượt khó, học giỏi; những tấm gương “tàn nhưng không phế”... Đó chính là nhân chứng sống cho nghị lực của con người, là những bông hoa đẹp mọc lên từ mảnh đất

Hiện tượng kì thú trong thiên nhiên còn có thể suy rộng ra ý nghĩa: phải chăng “ngọn lửa chính nghĩa có thể bùng cháy ở nơi sự bất thủ, tối tăm, thiên lương cao cả có thể xuất hiện trong môi trường của tội ác”? Một điều khẳng định chắc chắn là hoàn cảnh tuy có tác dụng chi phối con người nhưng trong trường hợp cụ thể con người vẫn có thể tác động lại hoàn cảnh, làm thay đổi hoàn cảnh, biến đổi nó theo chiều hướng tốt đẹp hơn. Đó là những hành động mang tính tích cực, đáng được khen ngợi, Chính vì thế mà nhà tù tối tăm bất thủ đầy mạng nhện và phân chuột (Chữ người tử tù – Nguyễn Tuân) lại là nơi cho cái đẹp ra đời và tỏa ánh thiên lương, là nơi chứa đựng hai tâm hồn lớn: một người có tấm lòng “biệt nhỡn liên tài” một người có tài năng và đức độ hiếm thấy. Huân Cao vì cảm cho tấm lòng trong sạch của ông quản ngục giữa chốn bùn nhơ mà dành thời khắc cuối cùng trong cuộc đời cho chữ. Quyền lực, gông cùm, xiềng xích không thể khuất phục ông nhưng một “thiên lương” trong sáng lại làm được điều đó. Cái đẹp ra đời trong sự trân trọng và rung rung xúc động của người quản ngục. Nó vượt lên trên tất cả, soi sáng nhà tù tối tăm, bất thủ. Quan trọng hơn, cái đẹp ấy đã cứu rỗi một linh hồn đang còn “lưu lạc” chưa tìm được lối thoát cho thiên lương của mình. Nhà tù chẳng phải giống như mảnh đất khó cày cấy sỏi đá mà cái đẹp mà hai con người có tài năng và đức độ cao cả chính là những bông hoa đẹp đó sao?

Không chỉ có vậy, hiện tượng thiên nhiên đó còn mở ra cho con người những suy nghĩ về việc nhìn nhận điều gì đó một cách công bằng. Bắt gặp hình ảnh loài hoa dại trước nay người ta vẫn có cái nhìn thành kiến nhất định. Vậy mà ở đây, bông hoa dại được nhìn nhận ở khía cạnh của sức sống mãnh liệt. Và cũng đồng thời, người ta thấy được khả năng đóng góp của nó vào vẻ đẹp chung của tạo vật. Tin rằng, hình ảnh ấy giống như lời khẳng định: Con người không ai toàn vẹn. Ai cũng tồn tại trong mình những phần tốt và xấu. Chỉ có điều đối với mỗi người, cái xấu hay cái đẹp chiếm vị trí nhiều hơn, và những cái xấu ấy có phải là những cái xấu có thể sửa chữa và tha thứ. Vì vậy, cần phải có cái nhìn bao dung. Độ lượng với một lỗi lầm đó chính là cách tốt nhất để sửa chữa lỗi lầm đó. Những cây hoa dại vẫn có thể nở ra chùm hoa đẹp cũng như tâm hồn con người dù “xấu xí” cũng vẫn có những nét “người” đáng trân trọng. Điều quan trọng ta cần phải có một tấm lòng để khơi dậy tình cảm tốt đẹp của con người, chiến thắng tất cả những xấu xa trước đó.

Bài học thu được từ thiên nhiên này có ý nghĩa lớn lao trong đời sống con người, đặc biệt là đối với những người trẻ tuổi. Không phải lúc nào chúng ta cũng được sống trong một môi trường thuận lợi. Và không phải lúc nào một môi trường thuận lợi cũng thực sự có ích với con người. Nếu như ai đó được bao bọc quá kĩ, quá quen với cuộc sống sung sướng thì một ngày kia, gặp lúc khó khăn nếu không thực sự cố gắng sẽ khó có thể vượt qua. Mỗi người cần bồi dưỡng cho mình một nghị lực phi thường để có thể thích nghi và vượt qua những khó khăn trong cuộc sống.

Cần tự đặt mình vào trong những hoàn cảnh sống khác nhau để rèn luyện khả năng thích nghi tốt nhất. Cuộc sống luôn đầy rẫy những khó khăn thử thách. Sẽ có những thành công hay thất bại nhưng điều quan trọng là dù thế nào đi nữa con người hãy tự đứng lên và đứng vững trên đôi chân của chính mình. Không phải lúc nào mọi thứ cũng toại nguyện. Có những ước mơ cho dù ta nỗ lực đến đâu nhưng nhờ có nó mà ta mạnh mẽ hơn, yêu cuộc sống hơn và biết cố gắng từng ngày. Có những nỗi đau vẫn mãi là nỗi đau một khi ta không thể thoát khỏi chúng, nhưng nhờ có nó mà ta đã trưởng thành hơn. Đó là cuộc sống. Người chiến thắng là người luôn biết vượt lên hoàn cảnh và vượt lên chính mình...

Hình ảnh thiên nhiên tồn tại khách quan là một bài học cho tinh thần, nghị lực của con người. Con người đã, đang và sẽ có thể chiến thắng trước hoàn cảnh dù khó khăn đến mấy nhờ nghị lực phi thường, bản lĩnh lớn lao và sức sống bất diệt...

## **Ng nghị luận xã hội về hình ảnh: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp - Bài số 4**

Bàn tay của tạo hóa thật diệu kì. Nó tạo nên bao nhiêu cái đẹp, có những cái đẹp bất ngờ đến ngỡ ngàng. Khi nghĩ đến đá sỏi khô cằn, hằn như một phản xạ tự nhiên, bất kì ai trong chúng ta cũng sẽ nghĩ đến sự chết chóc, khô héo, cùng kiệt nàn và tàn lụi. Nhưng ở những nơi như vậy tạo hóa vẫn tìm ra cái đẹp, tạo ra cái đẹp rực rỡ, tỏa sáng đầy sức sống và kiêu hãnh, những chùm hoa trên đá.

Trên hoang mạc khô cằn bỏng rát vẫn có những loài xương rồng phát triển, sinh sôi, nảy nở và còn kết hoa nữa. Vùng sỏi đá khô cằn vốn là vùng đất dường như không có sự sống, cùng kiệt nàn, hoang vu vậy mà cây hoa dại vốn nhỏ bé mong manh là thế, mọc hoang dã, không có bàn tay chăm sóc của con người mà vẫn sinh sôi nảy nở, luôn tràn đầy sức sống, luôn mạnh mẽ, vẫn đâm chồi nảy lộc như thách thức với cuộc sống. Thành quả tất yếu của sự cố gắng không ngừng nghỉ là những chùm hoa, những bông hoa tuyệt đẹp. Chúng xứng đáng với vẻ đẹp kiêu sa đó, sau khi đã trải qua bao nhiêu thử thách của cuộc đời, trải qua nắng, gió và sự cần mẫn kiếm tìm sự sống ở nơi tưởng như không còn sự sống. Đất mẹ không tuyệt tình với ai bao giờ, người không ruồng rẫy, bỏ rơi những đứa con của mình mà chỉ dạy cho chúng cách sống, cho chúng nếm trải khó khăn để rồi trưởng thành và cảm nhận được hết cái đẹp, cái diệu kì của cuộc đời này, những thành quả ngọt ngào. Đó cũng là một bài học đáng giá với con người. Con người sinh ra mang trong mình những khả năng đặc biệt và sức mạnh vô biên để vượt qua những phong ba bão táp của cuộc đời. Con người chính là sản phẩm hoàn mĩ nhất của tạo hóa. Trong cuộc sống biến đổi khôn lường này con người luôn phải vật vã để bước đi trên con đường mình đã chọn. Không có con đường nào là con đường không có chông gai và cạm bẫy, không có ai đạt được thành quả mà không có đau thương, bầm dập, tội chọt nhớ đến câu hát: "Chặng đường nào trải bước trên hoa hồng Bàn chân cũng thấm đau vì những mũi gai Đường vinh quang đi qua muôn ngàn sóng gió Lời hứa ghi trong tim mình Vẫn bước đi hiên ngang đầu ngẩng cao..." (Đường đến ngày vinh quang). Đúng vậy, dù con đường có đẹp thì điều đó không có nghĩa là không có đau thương. "Thất bại là mẹ thành công", quan trọng là ý chí và nghị lực, không được phép bỏ cuộc, nếu chỉ vì con đường khó đi mà bỏ dở thì không bao giờ thành công. Vì trên con đường trăm ngã, không có, dù chỉ một, lối đi dễ dàng. Trong một câu chuyện tôi đọc có hai cô gái mê kịch nghệ, một người lớn lên trong gia đình truyền thống, có bố là đạo diễn nổi tiếng, mẹ là minh tinh màn bạc. Cô được rèn luyện, gọt giũa từ nhỏ vì thế kĩ thuật diễn của cô rất tốt và sớm được mang danh hiệu thiên tài. Song cô luôn khổ tâm và dần vật vì khi nhắc đến cô họ không bao giờ quên thân phận của cô, "thiên tài Ayumi, con gái đại minh tinh Utake", đó là cách họ nói về cô, cô thấy mình luôn núp dưới cái bóng của mẹ và vì thế cô đã phải nỗ lực cố gắng rất nhiều để vượt ra khỏi cái bóng quá lớn của mẹ. Cô ganh tị với một cô bé nghèo, mồ côi cha, rồi mẹ cũng ra đi do căn bệnh phổi



khi mà cô bắt đầu nổi danh trong làng sân khấu. Tất cả như sụp đổ, mẹ mất cô cũng không còn đủ dũng cảm để đứng trên sân khấu. Tất cả lại về con số không, cô mất tất cả. Nhưng có một thứ luôn tồn tại trong sâu thẳm trái tim cô là ước mơ, là đam mê cháy bỏng với kịch nghệ. Nó chưa bao giờ tắt. Tuy không được học múa, học hát, học vũ đạo nhưng khi đứng trên sân khấu cô như hóa thân thành nhân vật, cô quên mất mình là ai, cô quên mất mình đang diễn, bản năng mách bảo cho cô biết mình phải làm gì và nhờ vậy cô sớm vượt qua tất cả mọi chông gai trên bước đường đời để rồi trở thành một siêu sao như mình hằng mơ ước. Để có được điều đó cô đã phải trải qua bao đắng cay, vui dập và sự hãm hại của các thế lực đối địch nhưng cô chưa bao giờ bỏ cuộc. Họ là hai số phận, hai hoàn cảnh trái ngược nhau. Tuy Ayumi có vẻ may mắn hơn khi con đường của cô có vẻ như đã được trải thảm, đã được dọn sẵn nhưng rõ ràng cô cũng không hề dễ dàng gì khi bước đi trên đó để vượt lên đỉnh cao nghệ thuật và thoát khỏi cái bóng của mẹ mình. Maya lại may mắn có được cái năng khiếu nghệ thuật bẩm sinh, bản năng của một người nghệ sĩ nhưng ngược lại cô đã gặp không ít những khó khăn trắc trở trên đường đời.

Rõ ràng con đường dù đẹp để thế nào thì vẫn chứa chất khổ đau. Có chăng một con đường bằng phẳng? Ví thử tồn tại một con đường như vậy, khi đạt được vinh quang liệu còn có ý nghĩa gì. Bởi lẽ vinh quang là thành quả của sự cố gắng, hi sinh, cả mồ hôi và nước mắt, có khi là xương máu. Vinh quang không phải là thành quả mà theo tui là quá trình thực hiện. Có những người sinh ra không may mắn, họ bị những dị tật bẩm sinh hay vì những tai nạn đáng tiếc mà thân thể họ không được nguyên vẹn nhưng nghị lực đã giúp họ đứng lên và chiến thắng nghịch cảnh để rồi dành lấy thành quả đáng tự hào như: chị Nguyễn Thị Nga, tuy người chị chỉ cao 1,29m nhưng đằng sau thân hình nhỏ bé ấy là một nghị lực lớn lao, nó đã đưa chị vào cánh cổng trường ĐH Khoa học xã hội và nhân văn TP.HCM, và cô bạn của chị tuy vừa câm vừa điếc nhưng vẫn có thể mở một cửa hàng lưu niệm để tự nuôi sống bản thân. Người phụ nữ tàn tật (mắc bệnh bại liệt), bà Nguyễn Thị Lan, 61 tuổi vẫn làm kinh tế, tạo dựng cuộc sống tự lập của mình và nuôi người mẹ già. Họ là những số phận, những con người kém may mắn nhưng luôn là tấm gương cho chúng ta ngưỡng mộ, học tập. Bên cạnh những con người như vậy, vẫn tồn tại không ít những người dù sống trong môi trường tốt đẹp, là những loài cây được chăm sóc chở che trên mảnh đất màu mỡ mà vẫn không bao giờ biết nở hoa thậm chí còn héo rũ và chết, cũng có những cây phát triển tốt trong môi trường đó nhưng chỉ cần chịu nắng, phơi sương, một chút điều kiên khó khăn là chết rũ, không còn sức sống. Đó là những con người đáng trách nhưng cũng thật đáng thương hại, những số phận không cảm nhận được sự may mắn của mình, không tận dụng được nó, họ yếu ớt, hèn nhát, và không có nghị lực, không có tương lai. Thiên nhiên tươi đẹp, và luôn đẹp dù ở những nơi ta không ngờ tới nhất. Nó không chỉ là kết tinh của sự sống, của tinh hoa đất trời mà còn là kết tinh của những bài học đường đời, bài học cuộc sống của thiên nhiên.

Chúng ta vẫn thường quen thường thức vẻ đẹp của tự nhiên mà ít ai, ít khi thử suy ngẫm, tìm kiếm ở chúng một cái gì khác, một ý nghĩa nào khác, tinh hoa thật sự nằm sâu bên trong vẻ bề ngoài. Cuộc sống thật đẹp và diệu kì, thiên nhiên là tấm gương phản chiếu cuộc sống. Chúng ta có thể tìm thấy nhiều bài học thú vị, ý nghĩa nơi người mẹ thiên nhiên. Hình ảnh loài hoa dại bé nhỏ đã đơn độc, trơ trọi giữa đá sỏi khô cằn và nắng gắt với chùm hoa tươi đẹp gợi cho ta một sự thôi thúc, một cảm giác xốn xang. Cây hoa dại tuy bé nhỏ mỏng manh nhưng vẫn có thể sống, có thể đơn hoa trên sỏi tại sao con người, sản phẩm hoàn mỹ nhất của tạo hóa lại không thể làm được điều tương tự chứ. Đúng vậy, là con người ta phải hơn thế,

phải hơn thế, phải biết vượt lên số phận, dũng cảm đối đầu với nghịch cảnh, "ngẩng cao đầu" thách thức với khó khăn và chắc chắn là sẵn sàng đón nhận vinh quang vì cuộc sống chắc chắn sẽ mỉm cười với bạn, trao cho bạn cái đáng được nhận. Con đường vẫn thênh thang phía trước hứa hẹn bao điều thú vị...

## **Nghị luận xã hội về hình ảnh: Giữa một vùng sỏi đá khô cằn, cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp - Bài số 5**

Ông bà ta thường có câu: "Trời sinh voi, trời sinh cỏ". Cuộc đời không tuyệt đường sống của ai bao giờ. Hiện tượng những cây hoa dại vẫn mọc lên và nở những chùm hoa thật đẹp giữa một vùng khô cằn sỏi đá, là một hiện tượng bình thường, ít ai chú ý, nhưng lại mang một ý nghĩa vô cùng sâu sắc mà chúng ta phải suy ngẫm mới thực sự thấu hiểu.

Thiên nhiên phong phú, kì lạ vô cùng, có loài cây thì xum xuê tươi tốt trên những vùng đất phì nhiêu màu mỡ, nhưng có loại thì mong manh, nhỏ bé, sống nơi khô cằn sỏi đá như những cây hoa dại kia. Ấy vậy mà ta lại thấy trên những cảnh cây thiếu thốn nguồn sống ấy là những bông hoa rực rỡ dưới ánh mặt trời. Điều đó chứng tỏ chúng có một sức sống kì lạ, đáng khâm phục. Từ hình ảnh những cây hoa dại ấy ta liên tưởng đến cuộc sống con người. Trong xã hội muôn màu muôn vẻ cũng có rất nhiều người với nhiều số phận khác nhau. Trong số ấy, có những người rất giống với những cây hoa dại kia. Cuộc đời không ưu ái cho họ cuộc sống đẹp tươi, bình lặng như bao người khác. Cuộc sống khắc nghiệt với họ như thiên nhiên khắc nghiệt với những cây kia. Thế nhưng ta thấy họ đã vươn lên, họ đã chiến thắng hoàn cảnh và cho ta chiêm ngưỡng thành quả đẹp tươi như là những bông hoa dại vẫn điểm tô sắc màu cho thiên nhiên, cuộc sống.

Hãy thử chú ý mà xem, hầu hết những bông hoa dại đều đẹp. Một vẻ đẹp riêng, tinh khiết và bình dị. Là phụ nữ mà trời không phú cho một vẻ đẹp đủ để có một mảnh tình duyên, mẹ tôi đã lỡ một thời con gái, đành chấp nhận lấy chồng, một người đã không thể làm cho cuộc sống gia đình hạnh phúc. Ngược lại, ông đã phá phách đến nỗi bao nhiêu tiền của mẹ làm ra đều trôi ra sông, ra biển. Sau bao năm chung sống, biết không thể tiếp tục với hiện tại đen tối, mẹ đã ra đi với đôi quang gánh, hai đầu là hai anh em tôi. Trong tay bà đã chẳng còn của cải gì. Mẹ đã đi lên từ hai bàn tay trắng. Tuổi thơ hai anh em tôi là những ngày trông mẹ tới tối mịt mới về với tiếng lộc cộc của chiến nón va vào ghi đông xe. Bây giờ, cuộc sống của chúng tôi, nhờ có mẹ đã đỡ khó khăn, vất vả. Mẹ là người cả đời tôi và anh tôi tôn thờ. Bởi dù cuộc đời có thế nào, có tàn nhẫn với mẹ, mẹ vẫn can đảm, kiên cường nuôi chúng tôi ăn học, lớn lên. Với tôi, mẹ là bông hoa đẹp nhất dù đó là "hoa dại". Tôi sống thiếu tình thương của bố nhưng thực sự tôi không cảm thấy thiếu thôn tình cảm. Có một lần, thầy chủ nhiệm viết giấy mời họp phụ huynh, có lẽ thầy không biết nên đã viết giấy mời bố tôi.

Thầy đầu có biết, tuy bố tôi vẫn tồn tại nhưng tôi đã không có bố từ lúc năm tháng tuổi. Mấy đứa bạn thân sợ tôi buồn. Nhưng không đâu, tôi vẫn biết tôi yêu đời lắm. Tôi chưa bao giờ cảm thấy tự ti khi không có bố. Tôi không hề bi lụy khi không có bố, tâm hồn tôi vẫn đẹp vì có

mẹ, có mọi người. Trong chương trình quà tặng âm nhạc phát trên sóng FM radio, tôi bắt gặp tâm sự của một anh lớp 12 hay đại học gì đó. Anh ấy mắc một căn bệnh mà người ta nói là vô phương cứu chữa, bệnh ung thư. Nhưng những lời anh ấy nhắn nhủ là những lời của một người yêu đời, tràn trề nhựa sống. Những ngày còn lại của anh ấy là những ngày cố gượng dậy ăn cháo do mẹ nấu, là những ngày anh cố cười để mẹ cười với giọt nước mắt lăn trên gò má. Những ngày còn lại của anh ấy là những ngày chứng tỏ một bản lĩnh sống, một niềm tin với cậu em trai của mình. Những ngày ấy là những ngày anh ấy “nở” những “bông hoa” đẹp đẽ trên mảnh đời quá đỗi khắc nghiệt với một chàng thanh niên đang tuổi thanh xuân.

Có một người bạn hoàn cảnh giống tôi, không có bố. Bạn ấy học cùng lớp với tôi hồi cấp hai. Đáng lẽ ra, nếu không gặp hoàn cảnh khó khăn, bạn cũng có thể là một thành viên của lớp 11C thân yêu này. Thế nhưng bây giờ bạn đang là một công nhân mãi trong Bình Dương xa xôi. Buồn, nhớ nhà, bạn ấy viết thư về cho tôi. Sau khi hỏi tình hình học tập của tôi, bạn ấy bảo thêm được nếm mùi của sự mệt nhọc khi đến trường như chúng tôi. Nhưng rồi bạn ấy lại sực tỉnh giấc mơ được đến trường cùng bạn bè trước cái hiện thực cơm, áo, gạo, tiền trước mắt. Bạn ấy bảo phải giúp đỡ mẹ, phải kiếm tiền để ba đứa em còn lại được đi học và sống đầy đủ hơn. Thực sự, tôi không can đảm được như bạn ấy, ngoài việc học hành tôi cũng chưa thể làm gì nhiều cho gia đình bé nhỏ của mình, chưa đỡ bớt đi phần nào khó nhọc của mẹ. Với tôi, bạn ấy là một người đáng khâm phục. Bạn ấy là một bông hoa đẹp trong nhiều những bông hoa dại. Còn rất nhiều, rất nhiều những bông hoa dại trong cuộc sống này mà tôi chưa kể. Và có thể là tôi chưa biết. Nhưng các bạn hãy chú ý phát hiện. Bạn sẽ là người được chiêm ngưỡng vẻ đẹp ấy, một vẻ đẹp mà ai cũng cần phải học tập, phải nhìn nhận để răn lại mình xem ý chí của mình trong cuộc sống đã đủ để nở một bông hoa đẹp chưa? Song trong thực tế vẫn có những cây hoa dại lại không thể nở được những bông hoa đẹp. Đó là những người đã không đủ ý chí, nghị lực để vượt ra khỏi hoàn cảnh, để vươn lên. Họ đổ lỗi tại số phận rồi bị lụy và tàn héo dần trong cái bi lụy ấy. Họ không nhận thấy rằng xung quanh mình mọi thứ vẫn sinh sôi, mọi người vẫn sống đẹp dù hoàn cảnh có khó khăn đến mấy. Hãy thử nhìn đến những tên kẻ cắp, những kẻ đầu gấu, đâm thuê chém mướn, tội phạm... mà xem. Phần nhiều những kẻ như thế thường có hoàn cảnh khó khăn, có thể họ mồ côi cha mẹ, bị mọi người xa lánh, cha mẹ bỏ rơi... và dần đi đến chỗ tha hóa, biến chất. Ta biết lúc sinh ra họ cũng đều thánh thiện, hiền lành. Cũng có thể họ đáng thương nhiều hơn đáng trách, nhưng nếu họ có ý chí vươn lên trong cuộc sống, biết học tập những điều đúng đắn trong cuộc sống thì họ đã không bị mọi người tránh xa, bị pháp luật phủ nhận quyền công dân... Nếu con người có ý chí thì việc gì cũng có thể làm được.

Số phận con người nằm trong chính bàn tay của họ. Hoàn cảnh sống chỉ như là tia nắng mặt trời làm khô khoắn thêm một làn da khỏe mạnh và sẽ làm tổn thương một làn da yếu ớt. Cũng như cây hoa dại kia, thiên nhiên khắc nghiệt sẽ chứng minh cho sức sống và vẻ đẹp tiềm tàng của nó.

**Nguyễn Tuyền tổng hợp**